

Statens vegvesen

Notat

Til: Torbjørn Aase

Sakshandsamar/innvalsnr:

Frå: Geo- og skredseksjonen v/Ingrid
Bjørnerheim Hynne

Ingrid B. Hynne - 98605723

Kopi:

Oppdrag:	Sikringsanslag for tunneloppgradering			Dok. nr. i Mime:
Oppdragsgivar:	Prosjektavdelinga, Tunneloppgradering region vest			Dato: 18.01.2016
Planfase:	Oppgradering	Arkivkode:	460	Rapportweb: 30695-GEOL-2
Kommune:	Aurland	Vegnr.:	E16	HP: 7-8 Km: Fretheimtunnelen (0,404-1,767) Gudvangatunnelen (1,242-10,182)
UTM 33 ref.:	EUREF 89			
Utarbeida av:	Ingrid B. Hynne	Kontrollert av: Arnstein Ommedal		

E16, Sikringsanslag for oppgradering av Gudvangatunnelen og Fretheimtunnelen

Det pågår arbeid med prosjektering av oppgradering i Gudvangatunnelen og Fretheimtunnelen. I denne samanheng er det bestilt eit sikringsanslag for områder der det skal sprengast nye rom eller utvide eksisterande rom frå Geo- og skredseksjonen. Tabell 1 syner planlagde utbetingar.

Tabell 1:

Gudvangatunnelen	Fretheimtunnelen
72 vifter	2 vifter
6 havarinisjer	1 havarinisje
6 trafonisjer (T2-T7)	1 trafonisje
6 snunisjer	

I august 2015 blei det utførd ein inspeksjon av Gudvangatunnelen der eksisterande geologiske forhold blei kartlagd og behov for supplerande sikring vurdert. Sjå rapport frå inspeksjon: Nr.15/212553-3. I tillegg blei det utarbeida eit notat som beskriv dei geologiske forholda for områder med planlagde trafonisjer (T2-T7), sjå rapport Nr.15/212553-2. I Fretheimtunnelen har Jens Tveit v/Geo- og skredseksjonen utførd ei synfaring hausten 2015 og vurdert plassering av trafonisje, sjå notat Nr.15/232383-1. Dette sikringsanslaget er basert på informasjon om bergforhold frå desse rapportane. Store delar av Gudvangatunnelen er sikra med sprøytebetong, noko som gjer at det ikkje er muleg å kartlegge bergkvalitet. Det antas at sikring med sprøytebetong betyr at berget er oppsprukke og småfallent. Eit sikringsanslag før berget er utsprengt gir kun grove mengder. Endeleg sikringsmengder vil måtte bestemmast under sjølve utførselen. Sikringsanslaget for Gudvangatunnelen er basert på at ca. 90 % av arealet bør sikras etter sikringsklasse 3 og 10 % etter sikringsklasse 4. Dette er klasser som brukas ved tett oppsprukke bergmasse, lagdelt skifrig bergmasse eller svært därleg bergmasse. Bolteavstand er i snitt c/c 1,5 meter og tjukkelsen på betong er 10 cm, i tillegg til at tung sikring som armerete sprøytebetongbogar brukast ved svært därleg bergmasse. I tillegg er det tatt høgde for at det kan bli problem med spenningsytringar ved å inkludere endeforankra bolt og bolt med lengde 2,4

Postadresse
Statens vegvesen
Region vest
Askedalen 4
6863 Leikanger

Telefon: 02030
Telefaks: 57 65 59 86
firmapost-vest@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Askedalen 4
6863 LEIKANGER

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Båtsfjordveien 18
9815 VADSØ
Telefon: 78 94 15 50
Telefaks: 78 95 33 52

meter i sikringsanslaget. Sikringsanslaget i Fretheimtunnelen er basert på sikringsklasse 2, som brukast ved moderat oppsprukke bergmasse.

Gudvangatunnelen

Vifter

Det skal monterast 72 nye vifter, der kvar enkelt vifte krev eit areal på ca. 15x6 m (90 m^2). Totalt blir nytt vifteareal 6480 m^2 . Det er tatt utgangspunkt i at profilet må utvidast for å få plassert dei nye viftane. Grunna eit stort antal vifter er det laga eit samla sikringsanslag for alle viftene (tabell 2), basert på det generelle inntrykket av berget etter tunnelinspeksjon i 2015. Det er tatt med muligheita for å montere armerte sprøytebetongboger og bruke boreanker dersom ein treff på därlege sonar. Ved ca. 15 av dei planlagde vifteplasseringane er det registrert eksisterande vass- og frostsikring (PE-skum), så ein må rekne med at det blir behov for å erstatte denne med nye PE-skum plater. Heile profilet må skiftast dersom det skal sprengast i område. Nokon få av viftane ligg i områder med utvida profil, noe som betyr at det bør beregnast bruk av 5 meter bolt i desse områdane.

Tabell 2: Sikringsanslag for vifter Gudvangatunnelen.

Type sikring	Dimensjon	Mengde/meter ¹⁾	Mengde	Merknad/prosess
Areal	$15 \times 6 \text{ m}$ per vifte = 90 m^2 per vifte		72 stk = totalt 6480 m^2	
Boltar ^{2,3)}			3700 stk	Total mengde, med bolt til buer og spiling inkludert. Bolteavstand c/c 1,5 m
	2,4 m		200 stk	Endeforankrede bolt/33.223
	$\varnothing 20 \times 3000$		1500 stk	33.226
	$\varnothing 20 \times 4000$		1500 stk	33.227
	$\varnothing 20 \times 5000$		500 stk	33.228
Fjellband (bl.a. til buemontering)	$\varnothing 10$		200 m	33.31
Forboltar (spiling)	$\varnothing 32 \times 6000$		150 stk	33.213
Boranker ⁵⁾				Ischebeck Titan 30/11 el.
Som forboltar				Truleg ikkje behov/ 33.219
Som radielle boltar			200 m	
Sprøytebetong ⁴⁾	8-25 cm tjukkelse		1000 m^3	Inkludert betong til buer/ 33.41
Vass- og frostsikring (PE-skum)			30 %	Usikkert
Armete sprøytebetongbuar			10 stk	Kun behov dersom därlege soner. Sjå NFF HB 05 Tung bergsikring i undergrunnsanlegg/ 33.44
Armert sålestøyp	Pilhøgde min 10% av tunnelbreidde	$10 \text{ m}^3/\text{meter}$		I utgangspunktet ikkje venta

1) Gjennomsnitt

2) Bolter som inngår i permanent sikring skal være fullt innstøypte

3) Endeforankra boltar skal brukast ved bergtrykksproblem

4) B35 E700 i sikringsklasse I og II, B35 E1000 i sikringsklasse III og IV

5) Kan bli aktuelt ved kryssing av svake soner

Havarinisjer

Det skal etablerast 6 havarinisjer, der kvar enkelt har eit areal på 1300 m². Det totale arealet på havarinisjene i Gudvangatunnelen blir 7800 m². Dei 6 trafonisjane ligg i senter av havarinisjene. Utviding av eksisterande profil gjer at det blir eit stort bergrom og behov for auka lengde på bolt. I motsetning til eit T9,5 profil, der 3-4 m bolt stort sett er tilstrekkeleg, så vil det her vere behov for ein del 5 m bolt. Der det skal etablerast havarinisjer er ca. 20 % av eksisterande tunnelløp sikra med PE-skum, i tillegg til at det er fleire plassar med vasslekkasjar. Ein må ta høgde for å montere minst 30-40 % vass- og frostsikring. Sjå tabell 3 for sikringsanslag.

Tabell 3: Sikringsanslag for havarinisjer i Gudvangatunnelen.

Type sikring	Dimensjon	Mengde/meter ¹⁾	Mengde	Merknad/prosess
Areal	1 havarinisje = 1300 m ²		6 stk = totalt 7800 m ²	
Boltar ^{2,3)}			4000 stk	Total mengde, med bolt til buer og spiling inkludert. Bolteavstand c/c 1,5 m
	2,4 m		200 stk	Endeforankrede bolt/33.223
	Ø20x3000		1000 stk	33.226
	Ø20x4000		1500 stk	33.227
	Ø20x5000		1300 stk	33.228
Forboltar (spiling)	Ø32x6000		100 stk	33.213
	Ø32x8000		20 stk	Truleg ikkje behov/ 33.214
Fjellband (bl.a. til buemontering)	Ø10		200 m	33.31
Boranker ⁵⁾				Ischebeck Titan 30/11 el.
Som forboltar				Truleg ikkje behov/ 33.219
Som radielle boltar			200 m	
Sprøytebetong ⁴⁾	8-25 cm tjukkelse		1300 m ³	Inkludert betong til buer og spiling/ 33.41
Vass- og frostsikring (PE-skum)			30-40 %	Usikkert
Armerte sprøytebetongbuar			6 stk	Kun behov dersom därlege soner. Sjå NFF HB 05 Tung bergsikring i undergrunnsanlegg/ 33.44
Armert sålestøyp	Pilhøgde min 10% av tunnelbreidde	10 m ³ /meter		I utgangspunktet ikkje venta

1) Gjennomsnitt

2) Bolter som inngår i permanent sikring skal være fullt innstøypte

3) Endeforankra boltar skal brukast ved bergtrykksproblem

4) B35 E700 i sikringsklasser I og II, B35 E1000 i sikringsklasser III og IV

5) Kan bli aktuelt ved kryssing av svake soner

Trafonisjer

Det skal etablerast 6 nye trafonisjer med profil T9,5 og lengde 37 meter per trafonisje. Tabell 4 syner ei oppsummering av dei geologiske forholda registrert under tunnelinspeksjon i 2015. Det er variasjonar mellom dei ulike områda, men generelt er det ein del oppsprukke berg og tett sikra. Sikringsanslaget tar utgangspunkt i at trafonisjer ikkje skal vass- og frostsikrast. Sjå sikringsanslag tabell 5.

Tabell 4: Oppsummering av bergforhold i områda for trafonisjer i Gudvangatunnelen.

Trafonisje	Bergforhold
T2, senter profil 1632	Relativt massivt berg i hengen og oppsprukke i veggane. Eksisterande sikring er nett + bolt vederlag- vederlag, i tillegg til bolting i veggane. Bolteavstand ca. c/c 1-1,5 m. Eksisterande bolteavstand tilseier sikringsklasse 3, men det er muleg ein kan ha c/c 2 m og sikre med sprøytebetong.
T3, senter profil 3270	Det er nokre områder som er vass- og frostsikra, og ellers sikring i form av bolt. Det er ikkje registrert større strukturar i området som vil gi stabilitetsproblem.
T4, senter profil 4900	Det er parti med usprøpta berg og boltesikring, og parti med vass- og frostsikring. Bergkvaliteten i hengen ser ut til å være god, mens høgre vegg er prega av oppsprekking langs foliasjonsretninga.
T5, senter profil 6550	Det er sikringsnett i hengen og usprøpta berg i veggane. Foliasjonen er om lag horisontal, og det er flattliggende berg i hengen. Veggane er godt bolta. Det blei observert noko fukt og avskalling i høgre profil, og registrert behov for fleire bolt.
T6, senter profil 8160	Det er sikringsnett i hengen-vederlag og bart berg i veggane. Nettet er av ok kvalitet, med fleire små stein i nett. Berget har horisontal lagdeling og det er stort sett tett bolta. Bergarten i området er banda gneis. Ein må ta høgde for ein del bolting og sprøytebetong.
T7, senter profil 9792	Det er sikringsnett i heng-vederlag, og bart berg i veggane. Det er generelt ok profil i venstre side, og meir oppsprukke og blokkig berg i høgre side (terningoppsprukke). Noko fukt i høgre vegg. Må ta høgde for ein del sikring.

Tabell 5: Sikringsanslag for trafonisjer Gudvangatunnelen.

Type sikring	Dimensjon	Mengde/meter ¹⁾	Mengde	Merknad/prosess
Profil	T 9,5			
Tunnelhvelv, lengd	21,66 meter			
Tunnellengd (6 trafonisjer x 37 m)			222 m	
Boltar ^{2,3)}		7 boltar/meter	2000 stk	Total mengde, med bolt til oppheng for spiling og buer inkludert
	2,4 m		50 stk	Endeforankrede bolt/33.223
	Ø20x3000		350 stk	33.226
	Ø20x4000		1200 stk	33.227
	Ø20x5000		400 stk	33.228
Forboltar (spiling)	Ø32x6000	40 bolt per skjerm	12 stk = 480 stk	33.213
	Ø32x8000		1 stk = 40 stk	Truleg ikkje behov/ 33.214
Fjellband (bl.a. til buemontering)	Ø10		500 m	33.31
Boranker ⁵⁾				Dersom svært oppsprukke berg. Ischebeck Titan 30/11 el.
Som forboltar			50 m	33.219
Som radielle boltar			50 m	
Sprøytebetong ⁴⁾	8-25 cm tjukkelse	3,5 m ³ /meter	1000 m ³	Inkludert betong til buer og spiling/ 33.41
Armerte sprøytebetongbuar			6 stk	Sjå HB 021 og NFF HB 05/ 33.44
Armert sålestøyp	Pilhøgde min 10% av tunnelbreidde	10 m ³ /meter		I utgangspunktet ikkje venta

1) Gjennomsnitt

2) Boltar som inngår i permanent sikring skal være fullt innstøypte

3) Endeforankra boltar skal brukast ved bergtrykksproblem

4) B35 E700 i sikringsklasse I og II, B35 E1000 i sikringsklasse III og IV

5) Kan bli aktuelt ved kryssing av svake soner

Snunisjer

Det er 6 stykk eksisterande snunisjer i Gudvangatunnelen, og desse skal strossast. Det er snunisjer i profil 1422, 3550, 5812, 7385, 8891 og 10302. Kvar enkelt vil få eit areal på 1100 m². Totalt areal for snunisjer i tunnelen blir 6600 m². Spennvidden i dei utvida snunisjene vil bli >15 meter. Dette vil seie at det anbefalast bruk av 5 m bolt i heng-vederlag og 4 m bolt i veggar. Tabell 6 oppsummerar registrerte forhold frå inspeksjon i 2015, og tabell 7 viser eit sikringsoverslag.

Tabell 6: Oppsummering av bergforholda i områder for snunisjer i Gudvangatunnelen. Basert på inspeksjon i 2015.

Snunisjer	Bergforhold
Snunisje 1422	Sikra med sprøytebetong. Markert behov for supplerande bolting i høgre vegg under inspeksjon i 2015.
Snunisje 3550	Sikra med sprøytebetong.
Snunisje 5812	Sikra med sprøytebetong.
Snunisje 7385	Sikra med sprøytebetong. Ikkje registrert bom ved kontroll. Nokre punkt med vasslekkasjar. Småfallent/oppssprukke berg i veggane. Registrert behov for supplerande bolt i nokre områder under inspeksjon i 2015.
Snunisje 8891	Sikra med tynn sprøytebetong. Banda gneis, med strøk langs tunnelretninga og fall på 50-60 grader inn i venstre vegg.
Snunisje 10302	Sikra med sprøytebetong frå venstre vederlag og ned i høgre vegg.

Tabell 7: Sikringsanslag for snunisjer i Gudvangatunnelen.

Type sikring	Dimensjon	Mengde/meter ¹⁾	Mengde	Merknad/prosess
Areal	1 havarinisje = 1100 m ²		6 stk = totalt 6600 m ²	
Boltar ^{2,3)}			3500 stk	Total mengde, med bolt til buer og spiling inkludert. Bolteavstand c/c 1,5 m
	2,4 m		200 stk	Endeforankrede bolt/33.223
	Ø20x3000		800 stk	33.226
	Ø20x4000		1000 stk	33.227
	Ø20x5000		1500 stk	33.228
Forboltar (spiling)	Ø32x6000		120 stk	33.213
	Ø32x8000		20 stk	Truleg ikkje behov/ 33.214
Fjellband (bl.a. til buemontering)	Ø10		200 m	33.31
Boranker ⁵⁾				Ischebeck Titan 30/11 el.
Som forboltar				Truleg ikkje behov/ 33.219
Som radielle boltar			200 m	
Sprøytebetong ⁴⁾	8-25 cm tjukkelse		1000 m ³	Inkludert betong til buer og spiling/ 33.41
Vass- og frostsikring (PE-skum)			30-40 %	Usikkert
Armerte sprøytebetongbuar			6 stk	Kun behov dersom dålege soner. Sjå NFF HB 05 Tung bergsikring i undergrunnsanlegg/ 33.44
Armert sålestøyp	Pilhøgde min 10% av tunnelbreidde	10 m ³ /meter		I utgangspunktet ikkje venta

1) Gjennomsnitt
 2) Boltar som inngår i permanent sikring skal være fullt innstøypte
 3) Endeforankra boltar skal brukast ved bergtrykksproblem
 4) B35 E700 i sikringsklasse I og II, B35 E1000 i sikringsklasse III og IV
 5) Kan bli aktuelt ved kryssing av svake soner

Fretheimtunnelen

I Fretheimtunnelen skal det etablerast 2 nye vifter, 1 havarinisje og 1 trafonisje. Viftene skal monteras i profil 665 og 815, havarinisjen mellom ca. profil 695-785, og trafonisje med senter i profil 740. Plasseringa av havari- og trafonisja er vurdert av geolog frå Geo- og skredseksjonen, og det er truleg berg av relativt god kvalitet i området. Bergarten i området er gneis. Dei 2 viftane ligg også i den same bergarten som havari- og trafonisja. Sikringsanslaget for vifter, havarinisje og trafonisje er i hovudsak basert på sikringsklasse 2 (tabell 8 og 9). Bolteavstand på ca. c/c 2 meter og betongtykkelse på 8 cm. Det er ikkje venta behov for tung sikring, men det er tatt med mulighet for spiling ved etablering av trafonisje.

Tabell 8: Sikringsanslag for vifter og havarinisje Fretheimtunnelen.

Type sikring	Dimensjon	Mengde/meter ¹⁾	Mengde	Merknad/prosess
Areal vifter	15x6 m = 90 m ²		2 stk = totalt 180 m ²	
Areal havarinisje	1 havarinisje = 1300 m ²		1300 m ²	
Boltar ^{2,3)}			450 stk	Total mengde ved bolting c/c 2 m
	Ø20x3000		150 stk	33.226
	Ø20x4000		150 stk	33.227
	Ø20x5000		150 stk	33.228
Sprøytebetong ⁴⁾	8-25 cm tjukkelse	2,5 m ³ /meter	200 m ³	Basert på 8 cm tjukkelse/33.41
Vannsikring			30-40 %	Usikkert
1) Gjennomsnitt 2) Bolter som inngår i permanent sikring skal være fullt innstøypte 3) Endeforankra boltar skal brukast ved bergtrykksproblem 4) B35 E700 i sikringsklasse I og II, B35 E1000 i sikringsklasse III og IV 5) Kan bli aktuelt ved kryssing av svake soner				

Tabell 9: Sikringsanslag for trafonisje Fretheimtunnelen, senter profil 740.

Type sikring	Dimensjon	Mengde/meter ¹⁾	Mengde	Merknad/prosess
Bergforhold		Gneisbergart med ein svak utvikla skifrigheit. Det er sikra med bolt c/c ca. 1,5 og det er ikkje registrert vatn i området. Borepipane etter salveboring er stort sett synlege. Anslaget tar høgde for sikringsklasse 2.		
Profil	T 9,5			
Tunnelhvelv, lengd	21,66 meter			
Tunnellengd (1 trafonisjer x 28 m)			28 m	
Boltar ^{2,3)}		5 boltar/meter	200 stk	Total mengde
	Ø20x3000		150 stk	33.226
	Ø20x4000		100 stk	33.227
	Ø20x5000		50 stk	33.228
Forboltar (spiling)	Ø32x6000	40 bolt per skjerm	1 stk = 40 bolt	33.213
	Ø32x8000			Truleg ikkje behov/ 33.214
Fjellband (bl.a. til buemontering)	Ø10		50 m	33.31
Sprøytebetong ⁴⁾	8-25 cm tjukkelse	2,5 m ³ /meter	70 m ³	33.41
1) Gjennomsnitt 2) Bolter som inngår i permanent sikring skal være fullt innstøypte 3) Endeforankra boltar skal brukast ved bergtrykksproblem 4) B35 E700 i sikringsklasse I og II, B35 E1000 i sikringsklasse III og IV 5) Kan bli aktuelt ved kryssing av svake soner				